

Poprvé na zkoušky

... aneb co ve zkušebním řádu nenajdeme

Čekání na vyhlášení výsledků může být opravdu zdlouhavé a únavné i pro psa, který je zvyklý na pravidelnou fyzickou zátěž.

Lovecký
výcvik

V minulých dílech našeho seriálu jsme si podrobně představili nejznámější plemena slídičů, řekli jsme si něco o výchově a správném loveckém vedení psa již od raného věku a dále jsme se zabývali domácím výcvikem klíčové poslušnosti a ovladatelnosti. V posledních třech dílech jsme probírali výcvik v honitbě, který obvykle dělíme na výcvik v poli, v lese a ve vodě. Všechny tyto disciplíny jsme si podrobně rozebrali. Předpokládejme, že máme psa vycvičeného a řádně připraveného na zkoušky. Ale jak takové zkoušky vlastně probíhají, na co se má nezkušený vůdce – psovod soustředit a na co si má dát pozor?

Přihlášení

Po čitelném vyplnění příslušné přihlášky a zaplacení startovného by nám obvykle pár týdnů před zkouškami měly přijít propozice, ve kterých máme základní organizační informace a popis cesty. Pokud by nám ani týden před zkouškami propozice nedorazily, je potřeba kontaktovat organizátora, zda náhodou zkoušky nebyly zrušeny.

Co na sebe?

O vhodném oděvu vůdce loveckého psa jsme se již okrajově zmínili v minulých dílech. Pro zkoušky je to však dvojnásob aktuální, neboť jde o mysliveckou společenskou událost, a tedy i naše oblečení by podle toho mělo vypadat. Spousta vůdců si s oděvem příliš neláme hlavu, a pokud doma nemají nic „zeleného“, vyrazí na zkoušky klidně v džínách a v triku. Měli bychom si však uvědomit, že zkoušky loveckých psů jsou pro našeho čtyřnohého kamaráda především vstupní branou do myslivecké praxe, a pokud se touto aktivitou opravdu chceme zabývat, měli bychom myslivost ctít a respektovat

Vhodně ustrojený vůdce loveckého psa – pevné kožené boty, oblečení ve vhodných odstínech zelené, myslivecký klobouk, pišťalka, vodítko přes pravé rameno, flinta přes levé rameno, číslo losu na viditelném místě

její tradice, ať už sami mezi myslivce patříme, nebo ne. Vhodně zvoleným oděvem nejenom dáváme najevo úctu k myslivecké kultuře, ale také si tím získáme dobré „oko“ u rozhodčích, kteří budou výkon našeho psa posuzovat.

Jak by měl tedy vhodný oděv vypadat?

Vhodné barvy oděvu jsou zelená (ale ne všechny odstíny – vyvarujte se především těch „pastelových“), hnědá a khaki. Nešvarem, který bohužel v poslední době čím dál častěji vidáme u vůdců-nemyslivců, je používání maskáčového vzoru. Maskáče patří k armádě, můžeme se s nimi však setkat i u rybářů a trampů, ba dokonce i u bezdomovců, ne však v myslivecké kultuře. Proto bychom se tomuto vzoru měli na zkouškách vyhnout. Nejdeme totiž se psem do války, ale na lovecké zkoušky!

Jak se obléct do deštivého počasí?

Pokud má být v den zkoušek deštivé počasí, určitě nic nezkažte nepromokavou bundou. Ta-

kováto bunda je většinou z šustivých materiálů a na skutečný lov byste si ji asi nevzali, protože byste při průchodu terénem zbytečně plašili zvěř. Na zkouškách je však potřeba dbát především na funkčnost a pohodlí naše i našeho psa, proto lze tento nepříliš myslivecký prvek tolerovat.

Samostatnou kapitolou je i obuv

Červené tenisky či žluté holínky s kytičkami nechte doma. Velmi vhodné jsou vyšší pevné kožené boty v rozumných barvách, vyhovují i holínky, ale ne obyčejné gumáky, nýbrž lovecké, zelené holínky ve výši po kolena a na stahování kolem lýtků – vůdce v nich může chodit oraníci, a přitom vypadat elegantně. Nic nezkazíte, pokud si pořídíte i vhodnou pokrývku hlavy – nejlépe myslivecký plstěný klobouk. Myslivecké tradice ohledně smekání klobouku si přiblížíme níže.

Co s sebou?

Připravte se na to, že jdete na celý den do terénu. Do batůžku si s sebou proto vezměte především pití a svačinu, eventuálně něco proti dešti. Nezapomeňte na průkaz původu a očkovací průkaz s platným očkovaním – bez těchto dokladů by vás na zkoušky nepustili. Pokud máte doklad o zaplacení startovného, je vhodné ho vzít také s sebou pro případ, že by organizátorům platba nedorazila. Na některých zkouškách se na místě vybírá ještě poplatek za zvěř či za střelce, vezměte si s sebou proto i dostatečnou finanční rezervu. Pokud jste držitelem zbrojního průkazu a lovecké zbraně, vezměme si samozřejmě i zbraň a veškeré potřebné doklady k ní. Nezapomeňte na brokové náboje v množství úměrném disciplínám, na kterých budete střílet.

Co pro psa?

Důležité je vzít píšťalku, na kterou je pes naučený a na kterou reaguje, dále vodítko přes rameno (tzv. vypouštěcí řemen), nejlépe kožené, a obojek, pokud možno také kožený či nylonový ve vhodných barvách, případně řetízkový, ale pozor – zapnutý tak, aby nestahoval! Použití stahovacího obojku zapnutého na stahování, ostatního nebo elektrického obojku a podobných pomůcek je na zkouškách přísně zakázáno a rozhodčí by vás za to mohli okamžitě vyloučit! Psovi vezměte také misku a vodu. Obzvláště pokud předpověď hlásí mimořádně horké letní počasí, vezměte klidně celý kanystr vody, abyste psa mohli řádným politím zchladit, což je účinnější než pití vody. Pokud je součástí zkoušek práce na pobarvené stopě, nesmíme zapomenout také na barvářský obojek a barvářský řemen o délce nejméně 5 metrů. Vhodný je opět kožený, kulatý nebo plochý, jaké se prodávají, při troše šikovnosti si ho ale můžeme vyrobit sami z kvalitní karabiny a kožené šňůry v metráži koupené v obchodě s provaznickými potřebami. Je vhodné ho promazáním změkčit, aby klouzal a nezadrhával se o lesní porost. Někteří vůdci používají místo barvářského řemene stopovací vodítko na bázi umělých vláken, které se používá ve služební či sportovní kynologii. Někteří mys-

livci jeho použití považují za méně vhodné, jiní na něj nedají dopustit. To už záleží na každém psodovodci, co mu více vyhovuje.

Začátek a zahájení

Zkoušky loveckých psů začínají obvykle brzy po ránu, takže se připravte na brzké vstávání a cestu. Místem srazu bývá obvykle restaurace,

Slavnostní nástup má svá pravidla, která je třeba dodržet. V jedné řadě stojí rozhodčí, naproti nim vůdci se psy, z boku trubačí. Můžeme se setkat i s tím, že uprostřed nástupu je položena zvěř, která se ten den bude na příslušných disciplínách používat. Všimněte si pokrývek hlavy – pánové (kromě trubačů) mají smeknutý klobouk, dámy nechávají na hlavě. Některé dámy však bohužel ani na zkouškách pokrývku hlavy nenesí, a proto nemohou tuto krásnou tradici dodržovat.

Losování pořadových čísel a kontrola identifikace psa

lovecká chata či „základní tábor“ postavený organizátorem zkoušek. Často jde o odlehlé místo v revíru, které se těžko hledá, proto si s sebou vezměte propozice, kde bývá cesta podrobně popsaná.

Myslivecká tradice – pozdrav

Po příjezdu na místo srazu nezapomeňte všechny zúčastněné pozdravit. A hned se dostáváme k prvnímu mysliveckému zvyku – podávání ruky. Mezi myslivci je nepsaným pravidlem, že když někdo přijde do myslivecké společnosti, obejmě všechny zúčastněné a každému podá ruku. Totéž platí i při loučení – když odjíždíme domů a mysliveckou společnost opouštíme. Po příchodu na místo srazu tedy obejmeme všechny účastní-

ky (a především rozhodčí!), každého pozdravíme a podáme si s ním pravou ruku. Pánové při podávání ruky smeknou klobouk, dámy nechávají klobouk na hlavě. Ráno bývá na místě srazu zpravidla drobné občerstvení, takže před zahájením máme většinou možnost se na chvíli posadit, dát si ranní kávu či čaj a něco malého na zub. Především se ale ohlásíme při prezenci u pořadatele zkoušek a předáme mu průkaz původu psa, který si pořadatel ponechá u sebe po celou dobu trvání zkoušek.

Zahájení zkoušek je tradičně slavnostní

Po ranním srazu následuje samotné zahájení zkoušek, které má slavnostní charakter. Mnohdy na zkouškách bývá přítomen i trubač, který troubí zahájení a uvítání. Též je možné setkat se s tradicí, kdy je troubení doplněno uvítací písní. Muži opět smekají klobouk. Dámy ani při troubení nesmekají.

Po uvítací řeči pořadatele a vrchního rozhodčího, který představí jednotlivé rozhodčí, jsou vůdci seznámeni s organizací zkoušek, probíhá losování pořadových čísel a kontrola identifikace psa – tetovacího čísla nebo čipu. Bývá přítomen i veterinář, který provede zevrubnou kontrolu klinického stavu psa, prověří feny, zda nehárají, a provede kontrolu očkovacího průkazu. Tu mohou provést i rozhodčí. Číslo losu je rozhodčími zapsáno do soudcovské tabulky a vůdce si ho připne na viditelné místo, hodí se například knoflíková dírka. Následně jsou vůdci se psy rozděleni podle čísla losu do skupin maximálně po šesti, u zkoušek vloh až po osmi pseh ve skupině.

Průběh zkoušek

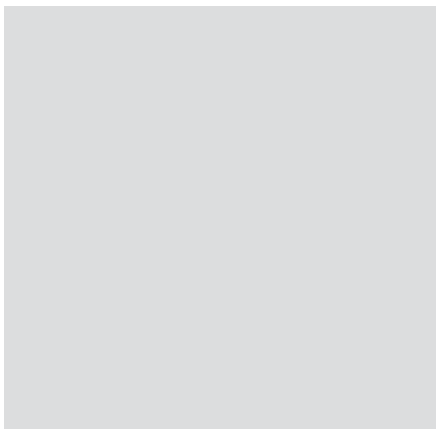
Připravte se na to, že na zkouškách strávíte nejvíce času čekáním, než na vás přijde řada.

Zkoušky se konají za každého počasí – diváci a vůdci se psy, kteří zrovna nejsou zkoušeni, mohou použít deštníky. Vůdce, který je se psem zkoušen, však potřebuje volné ruce pro práci, a proto by měl zvolit jinou ochranu proti dešti.

Vůdkyně podává rozhodčím hlášení před započatím první disciplíny. Všimněte si klobouku – pánové (rozhodčí) smekají, dáma klobouk nesmeká.

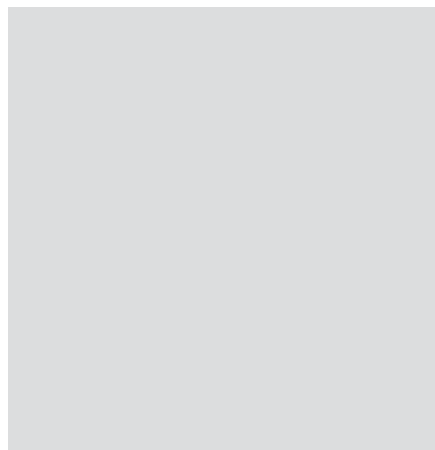

Skupina slídičů během zkoušení na všech stranách zkouškách

Rozhodčí hodnotí výkon psa po vykonání disciplíny. Při hodnocení výkonu našeho psa předstoupíme před rozhodčí a pozorně posloucháme, abychom se poučili ze svých chyb. Pánové (to se týká vůdců i rozhodčích) při této příležitosti smekají, dámy ne. možná dle místa

Je přirozené, že podle nůry vůdce ke zkouškám patří i tréma. Je to přirozené, ale je nutné se ovládat, neboť nervozita vůdce může působit i na psa. V každém případě se vůdce musí chovat ukázněně a tiše! Dejte si svačinu, zapalte si cigaretu, zbytečně nehlučte, zvláště pak na disciplínách, jako je odložení, dohledávka, vlečka atd., prostě tam, kde je zapotřebí klid a soustře-

Úlomek po úspěšném vypracování pobarvené stopy nosí vůdce i pes hrdě „do slunce západu“.

dění psů, kteří právě jsou anebo budou zkoušeni. Sledujte chování svého psa a nedopusťte, aby narušoval prostor psa jiného čekajícího vůdce! Jinému psovi to nemusí být příjemné, což se může projevit konfliktem. Tomu je třeba za všech okolností zabránit, neboť případné vyhodnocení agresivity psa rozhodčími může vést k jeho vyloučení ze zkoušek. Každý vůdce je povinen znát zkušební řád, který je vhodné mít u sebe.

Chovejte se vždy disciplinovaně

Zde musíme ocitovat odst. 10 všeobecné části zkušební řádu: „Všichni vůdci jsou povinni chovat se ukázněně, dodržovat zkušební řády a dbát pokynů rozhodčích a pořadatelského zajištění.“ Věřte, že například barvářské, lesní či všestranné zkoušky vyžadují ze strany členů pořadatelského zajištění mnoho času na přípravu, které podřizují své volno a někdy se i uvolňují ze zaměstnání. Zajišťují zvěř, barvu, vyznačení stopních drah atd. To vše bez nároku na jakoukoliv odměnu. Dbají též na klidný, ničím nerušený průběh zkoušek tak, aby žádný pes nebyl při výkonu disciplíny vyrušen a aby následkem toho nezkazil svůj výkon. To někteří nezkušení vůdci nechápou a stěžují si, jsou-li při svém neukázněném chování napomenuti právě členy pořadatelského zajištění.

Oznámení nástupu ke zkouškám

Pokud vám v průběhu zkoušek nebude cokoliv jasné, nebojte se zeptat rozhodčích. Určitě vám rádi poradí a pomohou. Hlídejte si své číslo a rozhodčího, který si vás zavolá. Zpravidla před zahájením první disciplíny nejdříve rozhodčím podejte hlášení se psem po boku asi takto: „Vážení rozhodčí, pes/fena plemene (řekneme

plemeno a jméno psa) a vůdce (řekneme svoje jméno) jsou připraveni k disciplíně (řekneme disciplínu).“ Při zkoušení dalších disciplín se už většinou hlášení nevyžaduje.

Práce na pobarvené stopě je královskou disciplínou. Na co je potřeba si dát pozor?

Disciplínou práce na pobarvené stopě se jako jedinou budeme zabývat trochu podrobněji, protože právě zde na nás asi nejvíc dýchají myslivecké tradice a rozhodčí si potrpí na správné chování vůdce, o kterém se však začátečník v žádné výcvikové příručce nedočetl. Mnohdy proto dochází na zkouškách při této disciplíně k trapným situacím. Jak jsme si řekli již v minulých dílech, tato disciplína imituje dosled postřelené spárkaté

Po úspěšně vypracované barvě stojí vůdkyně se psem u hřbetu zvěře, rozhodčí u běhů. Zde i dáma smeká klobouk, neboť nesmeká před mužem, ale na počest „ulovené“ zvěře.

zvěře, která krvácí (v myslivecké mluvě „barví“). Začíná tzv. nástrelem, přičemž nástřel je v praxi místo, kde byla zvěř zasažena střelou a odkud postřelená unikala. Na zkouškách je nástřel označen větvičkami a trochou barvy. Po barvě se psem pokračujeme až k „loží“, které bývá zpravidla ve druhé polovině stopní dráhy a je označeno větvičkami a větším množstvím barvy. V praxi jde o místo, kde unikající zvěř chvíli odpočívala, než se zase dala do pohybu. Po barvě pokračujeme až ke střelenému kusu. Nalezením kusu sice skončila ta část disciplíny, která se bodově hodnotí, ale až zde se ukáže, zda má vůdce alespoň základní vědomosti o mysliveckých tradicích.

Jak si správně počínat u dohledaného kusu zvěře?

Naše správné počínání u střeleného kusu zvěře by mělo být následující: Zvěř si upravíme tak, aby ležela na pravém boku (pokud na něm již neleží) – to je z hlediska mysliveckých tradic velmi důležité. Střelenou zvěř totiž vždy pokládáme na pravý bok. Potom si se psem po boku

Především v teplém počasí nezapomeňte na misku s vodou, abyste i mezi jednotlivými mnohdy náročnými disciplínami mohli dát psovi kdykoliv napít.

stoupneme ke hřbetu zvěře. Rozhodčí nás mezitím dojdou a stoupnou si zpravidla k nohám (v myslivecké mluvě „běhům“) zvěře. Smekneme klobouk – a tady pozor, na konci dosledu vždy smekají i dámy – a informujeme rozhodčí, že jsme úspěšně dokončili dosled spárkaté zvěře, slovy: „Vážený rozhodčí, dokončili jsme dosled spárkaté zvěře.“ V případě, že je přítomen i trubač, zazní slavnostní troubení na počest zvěře, rozhodčí nám pográtuluje „Lovu zdar“ (podá pravou ruku), ohodnotí naší práci a předá nám na klobouku dva úlomky. Jeden si dáme

za pravou stranu klobouku, druhý dáme psovi za obojek. Podle myslivecké tradice náleží právo nosit úlomek „do slunce západu“ toho dne, a to střelci, který zvěř střelil, nebo vůdci se psem, který zvěř dohledal.

Vyhlášení výsledků

Po skončení zkoušek musíte opět počkat na vyhlášení výsledků. Než rozhodčí sečtou body u všech psů a vypíší tabulky a diplomy, obvykle to chvíli trvá. Vůdci psů mají mezitím možnost si v „základním táboře“ dát občerstvení, u kterého se mohou s ostatními podělit o zážitky z uplynulého dne. Když mají rozhodčí hotovou veškerou administrativu, přistoupí se k vyhlášení výsledků, během kterého opět zatroubí trubač (muži opět smekají klobouk), následuje proslov organizátorů, vyhlášení výsledků a vyhlášení vítěze zkoušek. Pro výsledky si jděte se psem po boku. Napřed zamiřte za dotyčným, který výsledky vyhláší, pak obejděte všechny rozhodčí, každému podejte ruku a poděkujte, a pak se teprve vraťte zpátky do řady mezi ostatní vůdce se psy. V případě úspěšného absolvování byste měli dostat pamětní diplom, soudcovské tabulky, se kterými vám zároveň vrátí průkaz původu psa se zapsaným výsledkem, a v případě, že jde o zkoušky s přiznáním lovecké upotřebitelnosti, byste měli dostat také kartičku o lovecké upotřebitelnosti psa. Až budete zpátky v řadě, nezapomeňte si zkontrolovat průkaz původu psa a svoji

Milovníky obzvláště malých nebo v myslivosti méně běžných plemen potěší, sejde-li se v jeden den na zkouškách více příslušníků daného plemene a mohou si mezi sebou vyměňovat zážitky a zkušenosti.

soudcovskou tabulku, zda máte vše zapsáno a zda jsou údaje správné. Jakmile organizátoři vyhlásí výsledky a vyjádří se k průběhu zkoušek, je nepsanou tradiční povinností vítěze zkoušek, aby se ujal slova a za všechny vůdce psů poděkoval organizátorům, rozhodčím a eventuálně i dalším zúčastněným, kteří se na zdárném průběhu zkoušek podíleli. Než nasednete do auta a vydáte se plni dojmů k domovu, nezapomeňte se opět myslivecky rozloučit – tedy pokud je to možné, všem zúčastněným, s kterými jste zkouškový den prožili, podat ruku na rozloučenou.

Alena Krčmářová, Josef Smrž ■

Foto: archiv autorů